

diris devovebatur, mollium Joannis adversatus, noluerit Joannis vitam ad præcessorum, quas conscripserat, vitas adungere. Nihil est igitur, cur quis miretur, si postquam Carolus Calvus Romam adiit, quem Joannes Papa tam sæpe repetitis litteris sollicitaverat, ut Romanæ Ecclesiæ Saracenorum armis vexata, atque in extremum discrimen adducta, suppetias ferret, tam molliis & meticulosus Pontifex præsentis & armati Caroli Imperatoris implacabilis Laudunensis Episcopi adversarii petitionibus, nemine pro isto stante defensore, istud indulset, ut iudicium Duziacensis Concilii confirmaretur sine ulla iudicii forma, ad solius infensissimi simul & potentissimi accusatoris petitionem, & ab Joanne litteras ad Rhemensem quoque pertinacem adversarium accusatoremque extorserit. Hanc solam tantæ facilitatis causam omni rationi & iustitiæ adversam, & perversissimi exempli afferens, quia accusator simul & adversarius hoc asserit, ergo fides illi adhibenda, & reus indefensus condemnandus, *Carolus* (inquit) *invictissimus Imperator a nobis diligentissime pertractatus circumstantiam iudicii a beatitudine tua Corpiscopis que tuis in Hincmarum dudum Laudunensem Episcopum prolari, Apostolorum nostro retulit: agnovimus iustum omnino fuisse iudicium: neque enim tamus Princeps nisi veritate solum quidquam poterat affirmare. Unde nefas esse diximus ejus relationi non præbere incunctanter auditum.* Ita factum est, ut Rhemenis potestate sibi facta, quam constanter prædecessor Pontifex Hadrianus secundus & Regi Carolo & Conciliabulo Rhemeni enixe petentibus constanter recusaverat, additis etiam ad istos, maxime vero ad Rhemensem litteris, nunc incunctanter curaverit Hedenulfum in locum dejecti Episcopum creati Laudunensem, ne qua dejecto spes restitutionis superesset.

6. Veruntamen Laudunensi ad imam dejectionem depresso serenior demum lux arripit, completumque in ipso fuit divini Psalmistæ oraculum: *Multa tribulationes iustorum, & de omnibus his liberabit eos Dominus.* Mortuo Carolo Calvo desit metuendi causa, multumque imminuta est tyrannica illa Rhemenis dominatio: quapropter Joannes Papa in Galliam profectus & a Rege Ludovico Balbo qua decebat veneratione exceptus, Synodum in civitate Tricassina indixit novem & viginti Episcoporum, cui ipse trigessimus præfuit. Inter hos sedet Hincmarus Rhemenis, sed deficiente tyrannica post obitum Caroli Calvi formidine, nihil de conquirente palam Laudunensi mutire est ausus, ne pristinae iniquitatis suæ mysterium in apertam lucem proferretur. Fuerat post Duziacum Concilium Laudunensis in carcerem trusus, ferrea catena vinculus, deinde crudeliter sine iudicii forma excæcatus, sicque oculis orbis in miserum exilium deportatus. Hæc omnes ærumas nihil distimulans in auctorem referit Rhemensem Archiepiscopum: ab Episcopis invitit immo etiam gementibus, quorum multi in Concilio tunc Tricassino erant, se damnatum dicit ac depositum: nec tamen quisquam eorum huic Laudunensi expostulanti contradixit. *Judicium* (inquit) *præfatus Archiepiscopus super me imposuit, ut ab Episcopali removendus essem officio. Sed alii gemebant sebantque inter quos nullum merebar pati inimicum. Scripta quidem ab eodem Archiepiscopo ipsis imposta manibus tenentes, sed ore proferre nolentes, in viti vix verba singuliebant, aditum tamen ad Sedem Apostolicam minime sperantes mihi posse denegari. Unde salvo per omnia Sedis Apostolicæ iudicio ipsi finem lætitiæ terminavere. Post hæc transmissus sum in exilium, in quo per duos annos sanus, sed aliquanto tempore ferro vinculus custoditus sum. Duobus annis ferme peractis insuper cæcatus sum, & usque modo retentus ad vos & ad vestra Serenitatis piissimam presentiam mox ut venire dimissus potui, protinus accessi. Aimoini historia continuata lib. 5. cap. 37. refert, non consensisse Pontificem aliquorum Episcoporum petitioni, ut Laudunensis pristinam sedem resumeret, ne proprio decreto adversaretur cum aliqua famæ suæ diminutione, quia insistenti Carolo Calvo Imperatori non fuerat ausus displicere: cujus amicitia ad coercendos hostes tota Italia grates sibi erat necessaria; ideoque Hedenulfus, sic extorto Joannis consensu, creatus Laudunensis Episcopus, quamvis abdicari humiliter peteret, in sua consecratus est dignitate. Quidquid vero potuit Laudunensi Hincmaro concedi, libens Joannes indulset, ut sibi liceret, tametsi cæco Missam celebrare, vestibus amictio Pontificalibus, & proventuum Episcopaliū parte potiri. Quanta vero esset Episcoporum in ipsum benevolentia, manifeste apparuit; quia & Metropolitanus, & Provinciarum Episcopi sine præceptione Papæ, perinde ac solent famulantes Clerici, Hincmarum sacris vestibus induerunt, & lætitia gestientes in præsentiam Summi Pontificis deduxerunt, indeque sublatum cantantes*

in Ecclesiam illum deduxerunt; & signum benedictionis ad populum dari fecerunt. Quam evidentem, quæ hæcenus breviter protuli, calumniola mendacia coarguunt, quibus scæter illud additamentum, quod novissime Conciliorum collectioni accessit ad calcem tomi octavi. Illud numero secundum Tricassinum seu Trecentense Concilium anno Christi 878. Joanne octavo Papa, regnante Francis Ludovico Balbo, celebratum est. Laudunensis porro Episcopi execrationis jure merito damnatur Rhemenis, sive jussione Caroli Regis, quem omni studio & opera Rhemenis in odium Laudunensis concitaverat, & fortassis occulto consilio suaserat & fraudulento, ut a seipso illius sacrilega immanitatis depelleret vituperium apud homines. Si vero scelus istud ipso Rhemeni Antistite aperte jubente perpetratum est, id non est ab ejus moribus alienum; quippe qui paulo antea nullatenus infringere veritus canones, mutilationem humani corporis sub gravibus pœnis prohibentes, ipsemet Presbyterum innocentem & inculpabilem Suesionensi Episcopo subditum, per vim suam in conspectum pertractum, proprio jussu fecerit genitalibus non sine vitæ periculo truncari, exstanti implacabilis odii causa, quæ erat adversus ejus Episcopum inensus; ut ex Suesionensis Episcopi Rhotadi scriptis hæc de re ad Nicolaum primum Pontificem litteris perspicue constat.

CONCILIIUM VVORMATIENSE

anni Christi 868.

1. **W**ormantia civitas est Vangionum ripæ Rheni ad dexteram versus Galliam adjacens; in hac, sub Hadriano Papa secundo, Imperatore Ludovico secundo, anno 868. habitum est istud Concilium.

Can. III. *Placuit, quoties ab aliquo fidelium ad consecrandas Ecclesias Episcopum invocatur, non quasi ex debito manus aliquod a fundatore requiratur, sed si ipse quidem aliquid ex suo voto obulerit, non respuatur. Attamen uniusquisque Episcopus meminerit, ut non prius dedicerit Ecclesiam, nisi antea dotem Basilicæ & obsequium ipsius per donationem charitativè confirmatum accipiat: nam non levis est ista temeritas, si sine luminaribus, vel sine substantiâ sustentatione eorum, qui ibidem servituri sunt, tanquam domus privata consecratur Ecclesia.*

2. Can. 5. qui prolixus est, decernit Baptismum sive sub trina, sive sub unica immersione conferatur, dummodo tres sigillatim Trinitatis Personæ invocentur, peræque ratum ac validum esse. Probatque testimonio Gregorii Magni Pontificis lib. 1. epist. 41. ad Leandrum Episcopum; quod etiam refertur in Decreto de consecr. dist. 4. c. de trina.

Can. VIII. *Igitur Presbyteris, quamvis cum Episcopis plurima mysterium communis sit dispensatio, quadam tamen auctoritate veteris Legis, quadam Novellæ & Ecclesiasticæ regulis prohibita sibi noverint. Consecratio ergo Virginitatis, & benedictio vel unctio altaris a Presbyteris minime fiat. Similiter non liceat illis Ecclesias consecrare, nec per impositionem manus Paracletum Spiritum tradere: nec chrismate Baptizatorum frontem signare, sed nec publice quidem in Missa quemquam penitentium reconciliare: hæc enim omnia Presbyteris illicita esse cognoscuntur, quia Pontificatus apicem non habent; quæ tamen omnia Episcopis auctoritate Canonum conceduntur.*

Sunt & alix multæ benedictiones, consecrationes, & unctiones, Presbyteris vetite, quæ in Pontificali exprimuntur. Canon iste falso attribuitur a Gratiano c. quamvis, dist. 68. episcopi cuidam Leonis Papæ I. quæ ab eruditissimis spuria censetur.

Can. XXII. *Si pater, vel mater, filium siliamque intra septa Monasterii in infantia annis sub regulari tradiderint disciplina, non liceat eis, postquam ad pubertatis pervenerint annos, egredi, & matrimonio copulari. Hoc ergo omnino devitandum est, quia nefas est, ut oblati a parentibus Deo filiis voluptatis frenalaxentur. Igitur, ut prædicimus, non liceat eis susceptum habitum unquam deserere: sed convicti, quod aliquando consueverunt aut Religiosam vestem habuerint, in Religiosis cultu velint nolint permanere cogantur. Huic consonat, qui sequitur.*

3. Can. XXIII. *Monachum ergo aut paterna devotio, aut propria professio facit; Quiaquid horum fuerit aliarum,*

DIVERSA CONCILIA

in causis nuptiarum illegitimarum, a Francis Regibus initarum, tum Carolinæ, tum Capetiæ stirpis.

1. **L**otharius Lotharii primi Imperatoris secundus natus filius, mortuo patre cum Ludovico major nato Imperio potiretur, Regnum pro sua parte obtinuit Orientalis Franciæ, quæ Austrasia jam pridem dicebatur, deinde Lotharinga vocata est, deducto nomine sive a Lothario patre, sive ab ejus, de quo loquimur, filio, quod Regnum multas Rheno & Mosâ fluviis interclusas Provincias complectebatur, tum Belgicas, tum Palatinatum tractum, & Alfaciam, & quæ restricto nunc admodum significatione Lotharinga Ducatus appellatur, & Sequanos, Burgundos, deinde Lugdunum cum toto suo tractu, Sabaudiamque & Helvetios, Valesios & Rhetos, aliasque ditones. Iste itaque Lotharius uxorem Theubegam Bofonis filiam falsis oneratum accusationibus repudiavit, & Valdradam pellicem, quam afflictum deperibat, in matrimonium assumere voluit. Hac de re cum ad Nicolaum I. Pontificem mississet, isteque respondere cunctaretur, sperans hac potius mora quam prompta contradictione illum sensum ad officium rediturum; Lotharius omnis impatiens dilationis, concilium octo Episcoporum Aquisgranum cogit, ann. 862. quorum adulatione novæ illi cum Valdrada permixta sunt nuptiæ. Id vero Nicolaus indigne tulit, alterumque Concilium apud Mediomatras indixit, sed pari ac illud prius eventu: simulque Legati eo ex Concilio Romam directi sunt, qui fuerant utriusque Conciliabuli principes, Guntharius Agrippinensis & Teutgardus Trevirensis Archiepiscopi: sed Nicolaus in Lateranensi Concilio ambos dignitate movit, simulque Synodos Aquisgranensem atque Metensem reprobovit. At illi Pontifici rebelles pro Episcopis nihilominus se gesserunt. Nicolaus vero instituit, ut alii eorum loco Episcopi crearentur.

2. Lotharius perpetuo tergiverfatus, tandem a fratre Ludovico Imperatore rogatus, ut sibi suppetias in Italiam contra Saracenos ferret, Romam contendit anno 869. extincto ante biennium Pontifice Nicolao. Atque per fraudem & mendacium ab ejus successore Hadriano secundo veniam exoravit, cum sub Dominici Corporis communionem Valdrada se pellice abstinuisset post interdictum Nicolai, atque in potestate Pontificis se fuisse decessisset, perjurii pœnas mox in reditu dedit. Eodem quippe anno Placentiæ lethali morbo confectus est. Hæc referuntur ab Othone Frisingensi, a Regione, ab Anastasio in Nicolao primo & aliis.

3. Philippus ejus nominis primus Franciæ Rex, repudiata legitima uxore Bertha Comitissæ Hollandiæ filia, ex qua etiam filium Ludovicum cognomine Crassum, qui patri in Regnum successit, susceperat, illegitimo sibi toro Bertradam acivit cognatam suam, Fulconis Comitissæ Andegavensis adhuc viventis conjugem. Hic nefarius ausus Urbanus Papa secundus se constanter opposuit, quamvis gravem metuendi causam haberet hostem patiens infensum Henricum Imperatorem, & ab hoc intrusum Antipapam Gilbertum; immineretque grave periculum, si Rex hac irritatis oppositione schismati se adungeret, suumque in illud traheret Regnum. Ergo Legatum suum Urbanum in universo Regno Ugonem designavit Lugdunensem Archiepiscopum, qui sine mora Concilium nationale Gallicanorum Antistitem in oppido indixit, quod hujus Scriptor historix Bertoldus Otionem vocat, quod multi esse rentur Augustodunum seu Eduam, Gallicæ Antun in Burgundiæ Ducatu. In hac Synodo sincere gesta sunt omnia. Rex Philippus in proprio Regno a subditis Episcopis communionem fidelium excisus est ann. 1094. cumque nihilo fecius ille in contumacia persisteret, ipse demum Urbanus ortu Gallus in Galliam profectus, aliud Concilium universalis Claromonte in Avernis coegit ducentorum & quinque Antistitem, in quo Philippus denuo cum pellice Bertrada excommunicatione a fidelium cœtu fuit resecatus. Ad postremum Rex idem respiciens Bertradam longe a se amovit. Ipsa vero Regina Bertha præcedente anno procul a Regia e vivis excesserat, ut liquet ex Chronico Cœnobii Sancti Petri Vivi diocesis Senonensis, iisdem temporibus conscripto a Clario Monacho. Observatu dignum est, quod Petrus Matthæus sub finem historix Sancti Regis Ludovici refert ex veteri Codice Abbatis Nogentini Guilberti scripto, sed regno Ludovici Crassi, quem Philippus ex Bertha filium & successorem habuit, Philippum initio Regni complures strumis morbosos suo contactu curasse; sed istud amissis privilegiis, neque posthac, dum vixit, recuperasse, ex quo ejus

gatum, tenebit. Proindeque huic ad mundum revertendi interdicitur aditum, & omnes ad seculum interdicitur regressus.

Canon iste iisdem erutus est verbis ex can. 49. Concilii Toletani quarti, celebrati anno Christi 633. cui præfidente Isidoro Hispani septuaginta Episcopi, aut absentium Vicarii ex omnibus Hispaniarum Provinciis interfuerunt. Habetur quoque 20. quæst. 1. c. Monachum. Hoc idem constituit Gregorius secundus in sua ad Bonifacium Moguntinum Episcopum epistola. Isidorus patris allegatur, c. quicunque, 20. quæst. 1. Idem iteratur decretum in Concilio Triburiensi, quod citatur in c. quem progenitores, 20. quæst. 1. Alexander Papa tertius hoc idem firmat de oblati in Monasterio a parentibus liberis, in parte 50. appendix ad Concil. Lateran. c. 10. post quem Clemens Papa tertius hanc eandem confirmat disciplinam & usum, c. cum virum, de regularib. Itaque septingentos fere annos usque adeo effusa Patrum in liberos nonnullum sui per ætatem competes, potestate usa est Ecclesiæ: quam postmodum majori jure & aequitate coercuit. Urgebant fortassis exempla Samuelis, quem mater infantem tabernaculi obsequiis consecraverat, & Jephthæ votum, quo filiam unigenitam immolavit. Quinimo favore Religionis Monastica ulterius etiam progressi sunt olim Ecclesiæ Canones. Ex quo enim aliquis & adultus & sui juris nec tamen mentis compos, aliena voluntate fuerat in ægritudine Monastico cucullo amictus, si deinde convalescebat, obstrictus indispensabiliter permanebat ad reliquam vitam in Monachali veste atque instituto tradendum. Adeo ut Hispania Rex Vamba, & insigni pietate, & bellica laude, & relatis de Saracenorum gente victoriis inclutus, cum in morbum incidisset, alienatus a sensibus, ab Episcopis & Proceribus regni pro consuetudine tunc temporis vigente, Monastica veste indutus, & deinde convalescens, se atrictum Monasticis institutis agnoscebat, Regnum suum in Ervigium transtulerit, & in Monasterium, quamvis nihil tale animo proposuisset, se alieno ligatus facto abdidit: ut liquido constat ex Concilio Toletani XII. capit. 1. Cujus etiam secundus Canon generali sanctione decernit, neminem qui in ægritudine, quantumvis in delirium ac phrenesin lapsus, habitum fuerit Monastico per alium indutus, posse nisi per crimen & damnabilem apostasiam habitum ita susceptum dimittere, & esse ad Monastica instituta compellendum. Pœnam nihilominus excommunicationis in Sacerdotem decernit, qui non potenti ægrotio Monachicum amictum indiderit. Id Concilium anno Chr. 681. initum fuit, vivente in Monasterio Vamba, & Ervigio regnante.

4. Posterioribus sane Canonibus majore tum prudentia tum aequitate, proflus oppositum cautum fuit, quibus omnis irrita Monastica professio decernitur, si non fuerit libera & spontanea, & si non præcesserit integer minimum probationis annus. His quoque provisum est, ut omnis professio, quæ pubertatem præcesserit, hoc est quatuordecim itidem completis, sit irrita & inanis, c. significatum, & c. cum virum de regularibus, quibus Lateranense Concilium generale eandem professioni regulari præfigit ætatem, quæ requiritur pariter ad validum & insolubile connubium. Successit demum Concilium Tridentinum receptissima sanctio secl. 25. de regul. cap. 15. exigens ad professionem Religiosam in utroque sexu completos sexdecim annos. Idemque Concilium pœnam excommunicationis parentibus & aliis quibuscunque infligit lætæ sententiæ, quicunque per vim aut metum ad Religionem quemquam audeant, vel ad id cooperati fuerint, d. secl. 25. cap. 17. & 18.

Can. XXIX. *Sæpe contingit, ut quis dum operi necessario insistens arborem incidit, aliquis subitus ipsam veniens deprimat; & idcirco si voluntate vel negligentia incidens arborem factum est, ut homicida debet omnino penitentia submitti. Quod si non voto, non incuria illius, non denique scientia contigit; sed dum ille operi necessario fortassis incumberet, iste imperatus occurrens sub arborem improvisus advenit, & sub ipsa nemine valente penitus adjuvare suppressus est, incisor arboris homicida proculdubio non est comparandus. Citatur c. sæpe contingit dum quis, dist. 50.*